

טיאוט רחובות מרחב מערב - מעקב

רקע

1. בין השירותים שנותנת העירייה לתושביה נמנית חובת הדאגה לניקיון העיר ורחובותיה. הפיקוח על עבודות הניקיון נתון לאחריותם של מנהלי מרחב מזרח ומרחב מערב במינהל איכות הסביבה (להלן - **מינהל**).
2. לצורך ביצוע עבודות ניקוי וטיאוט רחובות וניקיון מגרשים בתחום שיפוטה, התקשרה העירייה בחוזה אחידים עם שני קבלני ניקיון.
3. כל קבלן אחראי על אזור עבודה, בהתאם למוגדר בחוזהו. החוזה מפרט את שמות השכונות והרחובות שבתחום אחריותו של כל קבלן, כמו גם את תדירות הביצוע והשטח שהוא נדרש לנקות.
4. התשלום לקבלנים הוא לפי השטח שכל עובד נדרש לנקות. כמות עובדי הניקיון בכל משמרת היא נגזרת של השטח שעל כל קבלן לנקות, לפי מפתח של עובד אחד לכל 1,150 מטר.
5. עבודות הניקיון מבוצעות בכל ימות השבוע, כאשר בחלק מהשכונות מבוצעות עבודות הניקיון בשתי משמרות ובאזורי תעשייה עובדים גם משמרת לילה.
6. לכל מספר שכונות מונה מנהל עבודה מטעם הקבלן האחראי עליהן. על כלל מנהלי העבודה אחראי מנהל תפעול מטעם כל קבלן.
7. בנובמבר 2015 נבחרה חברת הניקיון ק' להפעיל את מערך הניקיון במרחב מערב (להלן - **קבלן הטיאוט** או **הקבלן**) במסגרת מכרז פומבי מספר 52/15. ב-1.3.16 נחתם הסכם בין הקבלן לעירייה, "לביצוע עבודות ניקוי וטיאוט רחובות וניקיון מגרשים במרחב מערב העיר ראשון לציון" (להלן "**ההסכם**").¹ ההסכם הסתיים ב-31.12.16 ונכון למועד הפצת טיוטת דוח הביקורת, מפעילה חברת הניקיון ק' את מערך הניקיון במרחב מערב במסגרת מכרז פומבי מספר 24/16.
8. הקבלן מועסק בהתאם להנחיות ההסכם ותוכנית ניקיון מוגדרת לטיאוט מרחב מערב (להלן - **תוכנית הניקיון**).
- תוכנית הניקיון נגזרת מהיקף השטחים המפורטים בהסכם, ומפרטת את שמות הרחובות ומספר העובדים שיוצבו מדי יום בכל אזור, לפי היקף שנתי המסתכם לכדי 47,231 ק"מ. מרחב מערב כולל 18 שכונות: נווה אליהו, בנות חייל, כצנלסון, נווה חוף, נאות אשלים, נווה הלל, נווה דקלים, קריית חתני פרס נובל, מעוין שורק, נאות שקמה, קריית ראשון, רמז, נווה ים, פארק עסקים אגמים, קריית גנים, רוטשילד, מתחם איקאה, מב"ת (מסחר, בילוי ותעשייה) מערב.
9. עבודת הניקיון שבאחריות קבלן הטיאוט כוללת בין היתר, שימוש במכונות טיאוט לניקיון רחובות (להלן - **מכונות טיאוט**).

¹ ההסכם נחתם בכפוף להחלטת בית משפט, בעתירה שהתנהלה בנוגע לביטול המכרז. נכון לנובמבר 2017, הסתיים ההליך המשפטי.

10. לכל שכונה ו/או מספר שכונות, תלוי בגודלה של השכונה, אחראי מפקח עובד עירייה שתפקידו לוודא שכל עובדי הקבלן מתייצבים לעבודה בתחילת כל משמרת ולבדוק שעבודת הניקיון מתבצעת לשביעות רצונו, לרבות טיפול בתלונות ציבור שהתקבלו במוקד העירוני.

עבודת הביקורת

1. בדוח ביקורת לשנת 2012 (מספר 33) בנושא "טיאוט רחובות" (להלן - **דוח ביקורת 33**), בדקה הביקורת את הבקרה והפיקוח שערך מינהל איכות הסביבה בנוגע למספר עובדי הטיאוט הנדרשים לפי חוזה שנחתם בין קבלני ניקיון לעירייה. לאור ממצאי הדוח ולאור תלונות אנונימיות שהגיעו לאחריו, ערכה הביקורת בשנת 2014 בדיקה חוזרת בנושא "טיאוט רחובות - דוח מעקב" (להלן - **דוח ביקורת 35**). זאת, במטרה לבדוק יישום המלצותיה מדוח ביקורת 33, לרבות בדיקת קיום הוראות החוזה בנוגע למספר עובדי הטיאוט, בהתמקד בדיווח ביומני עבודה, בתוכניות העבודה ובהתייצבות עובדים בפועל (תצפיות).
- לבקשת ראש מינהל איכות הסביבה, נערכה ביקורת מעקב נוספת על יישום המלצות הביקורת מדוח ביקורת 35 במרחב מערב, שממצאיה יוצגו בדוח הנוכחי.
2. הביקורת כללה בין היתר, את הפעולות הבאות:
  - א. תצפיות על התייצבות עובדי הניקיון של הקבלן בשלוש שכונות במרחב מערב בחודש אוגוסט 2016.
  - ב. ביקורת בשטח עם עובדי מינהל איכות הסביבה בינואר 2017.
  - ג. ביקורת פתע לבדיקת מספר עובדי הטיאוט בשכונות מרחב מערב, ב-7.8.17.
  - ד. שיחות עם מנהל מרחב מערב ועם מ"מ מנהל יחידת תברואה מערב.
  - ה. בחינת ההסכם ונספחיו.
  - ו. בדיקת יומני עבודה של הקבלן ובדיקת הדיווחים היומיים של המפקחים מטעם העירייה.
  - ז. סקירת דוחות נוכחות של מפקחים עובדי עירייה.
  - ח. בדיקת חשבונות שהגיש קבלן הטיאוט בגין התקופה יולי-ספטמבר 2016.
  - ט. ניתוח קבצים ועיון במסמכים רלוונטיים.
3. הליך איסוף הנתונים נערך בחודשים אוגוסט-נובמבר 2016. בעקבות תגובת המינהל לטיטת הדוח, נערכה ביקורת פתע באוגוסט 2017.
4. טיטות דוח הביקורת הועברה להתייחסות המבוקרים.

ממצאים

1. מספר עובדי ניקיון

א. בהסכם עם קבלן הטיאוט הוגדר מספר העובדים היומי שיוצב בכל שכונה במרחב מערב.

ב. הביקורת ערכה השוואה בין הוראות ההסכם בגין היקף השטחים שינוכו והיקף העובדים הנדרשים לביצוע בכל יום, לתכניות הניקיון היומיות. תוכנית הניקיון היומית הוגדרה כנספח א'2 להסכם עם קבלן הטיאוט. נמצא כי תכנית הניקיון בפועל, שאישרה גזברות העירייה, מבוססת בין היתר, על תוכניות הניקיון של הקבלן הקודם (להלן - **תוכנית הניקיון המאושרת**).

הביקורת בדקה האם תוכנית הניקיון המאושרת למשמרת בוקר² תואמת את היקף השטחים ומספר עובדי הניקיון הנדרשים לפי ההסכם.

נמצא כי קיימים הפרשים בין נתוני הוראות ההסכם ונספחיו, בגין היקף השטחים לניקיון יומי וכמות העובדים היומיים הנדרשים לניקיון, לבין תוכניות העבודה המאושרות:

הפרש	תוכנית ניקיון שבועית בפועל (משמרת בוקר)		תוכנית ניקיון שבועית לפי ההסכם (משמרת בוקר)		יום	
	מספר עובדים	שטחים, בק"מ	מספר עובדים	שטחים, בק"מ		
1	0.97	109	125.44	108	124.47	א'
-1	-1.20	113	130.25	114	131.45	ב'
1	0.97	116	132.93	115	131.96	ג'
-1	-1.2	118	135.26	119	136.46	ד'
1	0.97	110	126.69	109	125.72	ה'
-1	-1.20	118	135.35	119	136.55	ו'
0	-0.69	684	785.91	684	786.61	סה"כ

מהלוח עולה כי במשמרות בוקר בימים ב', ד ו-ו' קיים הפרש של עובד אחד המתווסף ביום העוקב (למוחרת). ברמה שבועית כמות העובדים זהה.

תגובת מנהל מרחב מערב:

"כמות העובדים שווה לתוכנית העבודה וכך מצוין בהערות, כך שיצא תקין."

ג. נמצא כי לפי תוכניות הניקיון המאושרות של משמרת לילה ב-מב"ת מערב, מספר העובדים הוא 16/15 (תלוי ביום). מבדיקה מדגמית של יומני העבודה לאוגוסט 2016, עולה כי מספר העובדים הרשום בכל משמרות הלילה הוא אחיד ועומד על תשעה עובדים.

² בימים א', ג' ו-ה' נכללות משמרות הלילה בתוכנית הניקיון היומית. כך לדוגמה, משמרת לילה בימי א' ב-מב"ת מערב נרשמה ביומן העבודה של משמרת בוקר יום ב'. לצורך ביצוע השוואה בין תוכנית הניקיון לנדרש בהסכם, נגרעו מיומני העבודה עובדי הניקיון במשמרת לילה והשטחים הרלוונטיים לעבודתם.

2. יומני עבודה

- א. על-פי סעיף 7.1 להסכם, על קבלן הטיאוט לנהל יומן עבודה כדלקמן:
"הקבלן ינהל יומן עבודה בשלושה העתקים, על גבי הדוח היומי, בנוסח המצ"ב כנספח א'6 להסכם, ויציא למנהל העתק מהיומן של כל יום עבודה חתום על ידו, בבוקר יום העבודה עד השעה 09:30.
 יומן העבודה יפרט את הנושאים הרלוונטיים לביצוע העבודה באותו היום, כגון: ...מספר העובדים שהועסקו בכל יום עבודה ושם המלא..."
- ב. בדוח ביקורת 35 הומלץ "להקפיד למלא יומני עבודה כנדרש, לרבות שמות ומספר העובדים שהתייצבו בכל שכונה, מספר העובדים שחסרו באותו היום, מספר העובדים שהושלמו באותו יום ובגין איזה תאריך בוצעה ההשלמה, הקפדה על חתימת המפקחים שבדקו בפועל את מספר העובדים, בדיקת התאמה בין מספר העובדים עליהם דיווחו המפקחים למספר העובדים שנרשמו ביומן העבודה לפי שכונות וחישוב סה"כ העובדים שדווחו. את יומני העבודה יש למלא בגין כל משמרות הקבלן, לרבות משמרת שנייה, מב"ת לילה ושבתות."
- בישיבת הצוות לתיקון ליקויים דווח כי ההמלצה מבוצעת.
- ג. מעיון מדגמי ביומני העבודה לחודשים יולי-ספטמבר 2016, נמצא כי המפקחים חותמים על הדיווחים היומיים, אך עדיין אין הקפדה על מילוי שם מלא (שם פרטי ושם משפחה) של מפקח התברואה האחראי על כל אזור. הרישום ביומן מבוצע לרוב בחתימה שלא ניתנת לזיהוי ושיוך למפקח, ומכאן שהמלצת הביקורת יושמה באופן חלקי בלבד.
- להלן דוגמאות לחתימות של מפקחים ביומני עבודה:

שם שכונה	כמות עובדים	חתימת המנהל (צילום)	הערות/הוספות
רומנילד	2	[חתימה]	
כנוליסן	3	[חתימה]	
בנות חיל	1	[חתימה]	
כרמים	11	[חתימה]	
מכונת טיאוט	16	[חתימה]	

שם שכונה	כמות עובדים	חתימת המנהל (צילום)	הערות/הוספות
רומנילד	2	[חתימה]	
כנוליסן	3	[חתימה]	
בנות חיל	1	[חתימה]	
כרמים	12	[חתימה]	
מכונת טיאוט	16	[חתימה]	

תגובת מנהל מרחב מערב:

- "מדובר במפקח אחד בלבד. נערכה עימו שיחה בנושא וטופל."
- הביקורת מעירה כי מהדוגמאות לעיל עולה כי מדובר ביותר ממפקח אחד.
- ד. נמצא כי בגין משמרת לילה ושבתות לא מנוהל יומן עבודה נפרד, אלא המשמרת מהווה חלק מדיווחי המשמרת הראשונה ביום העוקב.
- ה. נמצא כי שמות העובדים נרשמים ביומנים, אך המידע אינו מגובה בצילום תעודת זהות/כל מסמך מזהה אישי של כל עובד, כך שלא ניתן לאמת, לכאורה, את נכונות הפרטים שנרשמו ביומן. לדעת הביקורת, על אף שאין מדובר בדרישה בהסכם, לאור

תחלופת העובדים הגבוהה האופיינית לענף הניקיון, ראוי שהעירייה תדרוש לקבל צילום מסמך מזהה אישי בגין כל עובד שמעסיק הקבלן. מ"מ מנהל יחידת תברואה מערב מסר כי מדי רבעון, דורשת הגזברות לקבל את תצלומי תעודות הזהות של עובדי הקבלן לצורך זיהוי ובדיקת תשלומי שכר בצורה תקינה.

ו. בבדיקה מדגמית של יומני העבודה לחודשים יולי-ספטמבר 2016 לא נמצאו ליקויים בחישוב ורישום מספר העובדים בכל שכונה, בהשוואה לסיכום הנתונים שרשום בשדה "סה"כ עובדים במרחב".

ז. בדוח ביקורת 35 מסר מנהל מרחב מערב: "...ניתנה הנחיה לא לבצע יותר חתימה וספירה ביום שבתון ולא יהיה מצב שיחתום (מפקח התברואה) ביום שלא נמצא בעבודה".

בביקורת הנוכחית נמצא כי המפקח י"ח חתם ב-10.8.16, יום ד', על יומן העבודה (לאימות מספר העובדים שנכחו במשמרת), על אף שלפי דוח הנוכחות של העובד, הוא דיווח באותו מועד על היעדרות מהעבודה מחמת חופשה.

תגובת מנהל מרחב מערב:

"העובד הגיע לעבודה וביקש יום חופש נדרש לספור את העובדים עד שיגיע מחליפו. בעתיד המנהל המחליף יחתום על הדוח".

הביקורת מעירה כי גם עובד המגיע לעבודה למספר שעות נדרש להחתים שעון נוכחות בתחילת היום ובסיומו, פעולה שלא נעשתה במקרה דנן.

ח. סעיף 9.1.2 להסכם קובע כי "בגין עבודות סריקה, יהא הקבלן זכאי ל-40% מהתמורה הנקובה בסעיף 9.1.1 לעיל³ לכל ק"מ רץ/דונם בודד". כאמור, בבדיקת יומני העבודה לא נמצא תיעוד ופירוט אלו עובדים ביצעו סריקה ואלו עובדים עבדו באותה משמרת כמטאטאים.

מנהל מרחב מערב מסר כי כל עובדי הטיאוט במרחב מערב מצוידים בעגלות אישיות לעבודות טיאוט וסריקה. העובדים היחידים אשר מבצעים סריקה ללא עגלות הם שני עובדים במשמרת שנייה בשדרות משה דיין ושני עובדים נוספים שעובדים במשמרת ראשונה בפארק עסקים אגמים. עוד הוסיף, כי "אין הפרדה ברישום של עובדי הסריקה ועובדי ניקיון יסודי מאחר שעובד מבצע 1,150 מטר שמשולב בין סריקה לניקיון יסודי".

יש להעיר כי בביקורת פתע שערכה סגנית מנהלת בקרה ופיקוח במינהל כספים, לבחינת פעילות הקבלן פ' במרחב מערב, נרשם "העובדים היו מצוידים בעגלות וכלי עבודה לביצוע עבודתם, מלבד עובד אחד שנאמר שתפקידו לעשות סריקה ולהחליף ניילוניות..."

ט. ביומני העבודה נרשמות הערות על ניוד עובדים כגון "נלקח מאגמים" לעיתים, משכונות קריית חתני פרס נובל או נווה דקלים. זאת, מבלי לפרט מה משמעות הניוד,

³ התמורה שהציע הקבלן לכל ק"מ רץ/דונם היא 309.08 ש"ח ללא מע"מ, וצמודה ל-75% משכר המינימום ול-25% ממדד המחירים לצרכן, מ-15.11.15.

שעת ניוד מספר העובדים שנוידו וכדומה. מ"מ מנהל יחידת תברואה מערב מסר כי הרישום הידני ביומנים הוא בגין עובד סריקה המנויד במהלך המשמרת הראשונה, כיוון ששטח הניקיון בשכונת קריית חתני פרס נובל קטן מ-1,150 מטר שהוגדרו בהסכם.

מ"מ מנהל יחידת תברואה מערב השיב לשאלת הביקורת באיזו שעה בוצע הניוד ומדוע לא נרשם ביומן בצורה מפורטת, כי משך הזמן הממוצע לטיאוט שכונת קריית חתני פרס נובל הוא כארבע שעות (עקב שטח ניקוי קטן יחסית), ולאחר מכן מנויד העובד למתחם האגמים, או לחילופין, מתחיל במתחם האגמים כעובד סריקה ומנויד לשכונת קריית חתני פרס נובל שם ממשיך כעובד טיאוט. להלן דוגמאות לרישום החסר ביומני העבודה היומיים:

דף יומן מספר 0010					
תאריך	יום בשבוע	סמ"כ עובדים במרחב	מזן אויר	מספר לא סכום	שם המנהל
17/11	חמישי	109			
			סמ"כ עובדים	סכום לא סכום	
			1		רמטכ"ל
			2		מנהל
			3		מנהל
			4		מנהל
			5		מנהל
			6		מנהל
			7		מנהל
			8		מנהל
			9		מנהל
			10		מנהל
			11		מנהל
			12		מנהל
			13		מנהל
			14		מנהל
			15		מנהל
			16		מנהל
			17		מנהל
			18		מנהל
			19		מנהל
			20		מנהל
			21		מנהל
			22		מנהל
			23		מנהל
			24		מנהל
			25		מנהל
			26		מנהל
			27		מנהל
			28		מנהל
			29		מנהל
			30		מנהל
			31		מנהל
			32		מנהל
			33		מנהל
			34		מנהל
			35		מנהל
			36		מנהל
			37		מנהל
			38		מנהל
			39		מנהל
			40		מנהל
			41		מנהל
			42		מנהל
			43		מנהל
			44		מנהל
			45		מנהל
			46		מנהל
			47		מנהל
			48		מנהל
			49		מנהל
			50		מנהל
			51		מנהל
			52		מנהל
			53		מנהל
			54		מנהל
			55		מנהל
			56		מנהל
			57		מנהל
			58		מנהל
			59		מנהל
			60		מנהל
			61		מנהל
			62		מנהל
			63		מנהל
			64		מנהל
			65		מנהל
			66		מנהל
			67		מנהל
			68		מנהל
			69		מנהל
			70		מנהל
			71		מנהל
			72		מנהל
			73		מנהל
			74		מנהל
			75		מנהל
			76		מנהל
			77		מנהל
			78		מנהל
			79		מנהל
			80		מנהל
			81		מנהל
			82		מנהל
			83		מנהל
			84		מנהל
			85		מנהל
			86		מנהל
			87		מנהל
			88		מנהל
			89		מנהל
			90		מנהל
			91		מנהל
			92		מנהל
			93		מנהל
			94		מנהל
			95		מנהל
			96		מנהל
			97		מנהל
			98		מנהל
			99		מנהל
			100		מנהל
			101		מנהל
			102		מנהל
			103		מנהל
			104		מנהל
			105		מנהל
			106		מנהל
			107		מנהל
			108		מנהל
			109		מנהל
			110		מנהל
			111		מנהל
			112		מנהל
			113		מנהל
			114		מנהל
			115		מנהל
			116		מנהל
			117		מנהל
			118		מנהל
			119		מנהל
			120		מנהל
			121		מנהל
			122		מנהל
			123		מנהל
			124		מנהל
			125		מנהל
			126		מנהל
			127		מנהל
			128		מנהל
			129		מנהל
			130		מנהל
			131		מנהל
			132		מנהל
			133		מנהל
			134		מנהל
			135		מנהל
			136		מנהל
			137		מנהל
			138		מנהל
			139		מנהל
			140		מנהל
			141		מנהל
			142		מנהל
			143		מנהל
			144		מנהל
			145		מנהל
			146		מנהל
			147		מנהל
			148		מנהל
			149		מנהל
			150		מנהל
			151		מנהל
			152		מנהל
			153		מנהל
			154		מנהל
			155		מנהל
			156		מנהל
			157		מנהל
			158		מנהל
			159		מנהל
			160		מנהל
			161		מנהל
			162		מנהל
			163		מנהל
			164		מנהל
			165		מנהל
			166		מנהל
			167		מנהל
			168		מנהל
			169		מנהל
			170		מנהל
			171		מנהל
			172		מנהל
			173		מנהל
			174		מנהל
			175		מנהל
			176		מנהל
			177		מנהל
			178		מנהל
			179		מנהל
			180		מנהל
			181		מנהל
			182		מנהל
			183		מנהל
			184		מנהל
			185		מנהל
			186		מנהל
			187		מנהל
			188		מנהל
			189		מנהל
			190		מנהל
			191		מנהל
			192		מנהל
			193		מנהל
			194		מנהל
			195		מנהל
			196		מנהל
			197		מנהל
			198		מנהל
			199		מנהל
			200		מנהל

דף יומן מספר 0014					
תאריך	יום בשבוע	סמ"כ עובדים במרחב	מזן אויר	מספר לא סכום	שם המנהל
17/11	חמישי	109			
			סמ"כ עובדים	סכום לא סכום	
			1		רמטכ"ל
			2		מנהל
			3		מנהל
			4		מנהל
			5		מנהל
			6		מנהל
			7		מנהל
			8		מנהל
			9		מנהל
			10		מנהל
			11		מנהל
			12		מנהל
			13		מנהל
			14		מנהל
			15		מנהל
			16		מנהל
			17		מנהל
			18		מנהל
			19		מנהל
			20		מנהל
			21		מנהל
			22		מנהל
			23		מנהל
			24		מנהל
			25		מנהל
			26		מנהל
			27		מנהל
			28		מנהל
			29		מנהל
			30		מנהל
			31		מנהל
			32		מנהל
			33		מנהל
			34		מנהל
			35		מנהל
			36		מנהל
			37		מנהל
			38		מנהל
			39		מנהל
			40		מנהל
			41		מנהל
			42		מנהל
			43		מנהל
			44		מנהל
			45		מנהל
			46		מנהל
			47		מנהל
			48		מנהל
			49		מנהל
			50		מנהל
			51		מנהל
			52		מנהל
			53		מנהל
			54		מנהל
			55		מנהל
			56		מנהל
			57		מנהל
			58		מנהל

תגובת מנהל מרחב מערב:

"מתאריך 1.1.17 אין ניווד עובדים משכונת אגמים לשכונת נווה דקלים ופרס נובל והתוכנית תוקנה."

3. רוטציה בין מפקחי תברואה

בדוח ביקורת 33 המליצה הביקורת לערוך רוטציה בין המפקחים בתוך כל מרחב אחת לשנתיים.

נמצא כי מאז שנת 2012 לא בוצעה רוטציה של מפקחי תברואה באזורים השונים, במרחב מערב.

מ"מ מנהל יחידת תברואה מערב מסר כי לא בוצעה רוטציה בין העובדים עקב השינויים התכופים שחלו בשנים האחרונות בקבלני הטיאוט. עם זאת, לדבריו, לאחר בירור תוצאות העתירה המשפטית בנושא וככל שיפורסם מכרז חדש להתקשרות עם קבלן טיאוט במרחב מערב, תבוצע לאחריו, רוטציה באזורים שבאחריות כל מפקח תברואה.

4. תצפיות

4.1 מספר עובדים

א. בדוח ביקורת 33 ובדוח ביקורת 35 נערכו תצפיות על נקודות איסוף של עובדי קבלנים בתחילת ובסיום יום עבודה, ונמצאו פערים בין דיווחי ורישומי קבלנים ביומני העבודה לבין תצפיות הביקורת. ממצאי הביקורת התבססו על תצפיות בוזמנית על מספר נקודות איסוף (מפגש) במרחב מערב, בהן אמורים עובדי הניקיון של הקבלן להתייצב בתחילת יום העבודה.

ב. בישיבה שנערכה ב-8.1.17 דיווח ראש מינהל איכות הסביבה כי נקודות האיסוף שהיו נהוגות בעבר כמקום מפגש של עובדי הקבלן בתחילת ובסיום יום העבודה, בוטלו וכי עובדי הניקיון מגיעים עצמאית עם עגלות טיאוט. לטענתו, מפקחי התברואה בודקים את נוכחות העובדים במהלך סיור שהם עורכים בשכונות עליהן הם אמונים ולא בנקודות איסוף בהם תצפתה הביקורת.

4.2 שעות עבודה

א. בסעיף 1.3.1.1 להסכם הוגדרו שעות העבודה במשמרת בוקר: "משמרת ראשונה (עובדי ניקיון ומכונות טיאוט) - בת 7 שעות רצופות שתחילתה בשעה 06:00 באזור העבודה (על פי תוכנית העבודה המוגדרת באותו יום נתון) וסיומה בשעה 13:00 באזור העבודה (על פי תוכנית העבודה המוגדרת באותו יום נתון)..."

ב. לפי התצפיות שערכה הביקורת בנקודות אחסון עגלות הטיאוט (משם אמורים לקחת את עגלות הטיאוט בתחילת המשמרת ולהחזירן בסיום המשמרת), באף לא אחד מהימים הנ"ל, עבדו עובדי קבלן הטיאוט שנצפו את מכסת השעות הקבועה בחוזה:

תאריך	משמרת ראשונה	שעה*	
		קריית חתני פרס נובל	נאות שקמה
07.08.16	שעת התחלה	07: 14	06: 48
	שעת סיום	12: 34	12: 35
	סה"כ שעות	05: 20	05: 47
08.08.16	שעת התחלה	06: 47	06: 54
	שעת סיום	12: 56	12: 29
	סה"כ שעות	06: 09	05: 35
09.08.16	שעת התחלה	06: 36	06: 58
	שעת סיום	12: 22	12: 22
	סה"כ שעות	05: 46	05: 24
10.08.16	שעת התחלה	06: 21	06: 58
	שעת סיום	12: 44	12: 14
	סה"כ שעות	06: 23	05: 16
11.08.16	שעת התחלה	06: 59	06: 58
	שעת סיום	12: 22	12: 22
	סה"כ שעות	05: 23	05: 24

* שעת התחלה היא השעה בה הגיע העובד הראשון לנקודת האיסוף. שעת הסיום היא השעה בה עזב העובד האחרון את נקודת האיסוף.
** לא נצפו עובדים.

כאמור בלוח, אין הקפדה של קבלן הטיאוט/מפקח מטעמו לעמידה בזמני תחילת משמרת בוקר (06:00). יש לציין, כי לנקודות אחסון העגלות בקריית חתני פרס נובל ובשכונת נאות שקמה מובאים העובדים ברכב של קבלן הטיאוט, כך ששעת ההתחלה זהה לכלל העובדים המגיעים לנקודות אלו. מניתוח השעות בתצפיות הביקורת עולה כי השעה הממוצעת שבה התחילה בפועל משמרת בוקר היא 06:44 ולא 06:00. שעת הסיום הממוצעת שנצפתה היא 12:36 (חלק מהעובדים נצפו ממתניים החל מהשעה 12:00 בנקודות הנ"ל) במקום השעה 13:00. כתוצאה מקיצורי משמרות הבוקר עולה כי ממוצע משך משמרת בוקר בחמישה ימים שנדגמו היה 05:52 שעות (ולא 7 שעות כקבוע בהסכם). יובהר, כי סכום תמחור עלות ההתקשרות עם קבלן הניקיון היא נגזרת של היקף השטחים ומספר העובדים בהתחשב, בין היתר, בשעות העבודה. יש להעיר כי גם בדוח 35 נמצא שעובדי קבלן הטיאוט לא עבדו את מכסת השעות הקבועה בחוזה (שמונה שעות). הביקורת המליצה אז כי "על מפקחי השכונות... לוודא נוכחות עובדי קבלן... וכי יעבדו את מכסת השעות הקבועה בחוזה..."

5. ביקורות פתע

5.1 ביקורת שנערכה ב-4.1.17

ב-4.1.17 בשעה 11:45 ערכה הביקורת ביקורת פתע בשכונת נאות שקמה, במטרה לבחון עמידת הקבלן בתנאי ההסכם. לביקורת זומנו מנהל מרחב מערב, מ"מ מנהל

תברואה מרחב מערב, מפקח תברואה, מנהל התפעול של הקבלן ומנהל עבודה מטעמו.

הביקורת כללה את בדיקת מועד התייצבות העובדים בסיום המשמרת, ספירת עובדים, בחינת מיקום הצבת עגלות הניקיון ועמידה בהוראות הבטיחות, הכוללת עבודה עם אפוד זוהר ונעלי בטיחות. להלן הממצאים:

- למקום המפגש הגיעו 12 עובדים, כנדרש בתוכנית העבודה ובהתאם לרשום ביומן העבודה.

- שניים מהעובדים המתינו החל מהשעה 12:00 בסמוך לנקודת המפגש עם המפקח האזורי, על אף שסיום המשמרת הוא בשעה 13:00.

- שלושה מהעובדים לא לבשו אפוד זוהר. יתר העובדים לבשו אפוד זוהר עם הכיתוב "בשירות עיריית ראשון לציון", כנדרש. מבדיקת דוח הקנסות של אחראי בטיחות במינהל איכות הסביבה לאותו היום, נמצא שהקבלן לא נקנס בגין שלושת העובדים הנ"ל.

- שלושה עובדים נעלו נעלי ספורט במקום נעלי עבודה. נמצא כי הקבלן נקנס בגין שלושת העובדים הנ"ל.

- ארבעה עובדים לא נשאו עליהם מסמך אישי מזהה כדוגמת צילום דרכון/ויזת שהייה/ת"ז ולא ניתן היה לאמת את זהותם, לרבות בדיקת תקינות מילוי כרטיס עבודה, שעל-פיו משולם לעובדים ומדווח לגזברות העירייה. יש להעיר כי נמצא מקרה בו השם שמסר העובד לא תאם לכרטיס העבודה שמילא עבורו והציג לביקורת מנהל עבודה מטעם הקבלן. בדוח ביקורת 35 המליצה הביקורת: "חובה על מפקחי השכונות... להקפיד כי העובדים יישאו תעודות זהות ו/או ויזות בתוקף..."

- בסיום יום העבודה עובדי הטיאוט אחסנו את עגלות הניקיון בשטחים ציבוריים, כדוגמת גינות ציבוריות ובגינה פרטית של בניין מגורים:

גינה ציבורית

גינה ציבורית

גינה פרטית בבניין מגורים

מנהל מרחב מערב מסר כי מיקום העגלות אינו מפריע לשכנים הגרים בבניין המגורים.

5.2 ביקורת שנערכה ב-7.8.17

ב-7.8.17 בשעה 9:00 בבוקר נערכה ביקורת פתע במרחב מערב. עובדי הביקורת, בשיתוף פעולה עם עובדי מינהל כספים, התלוו לשבעה מנהלי עבודה של הקבלן

במטרה לספור את עובדי הטיאוט שהתייצבו לעבודה בשכונות עליהם הם אחראיים. להלן הממצאים:

- א. לפי סעיף 7.1 להסכם, על קבלן הטיאוט להמציא "למנהל העתק מהיומן של כל יום עבודה חתום על ידו, בבוקר יום העבודה עד השעה 09:30". בעת הביקורת לא היה בידו של מ"מ מנהל יחידת תברואה במרחב מערב יומן עבודה של אותו היום והוא העביר את היומן לביקורת רק למוחרת.
- ב. לפי תכנית העבודה, היו אמורים להתייצב לעבודה 125 עובדים. על-פי יומן העבודה, הגיעו באותו יום 124 עובדים בלבד ודווח על עובד אחד חסר, כנדרש.
- ג. להלן השוואה בין מספר העובדים שדווחו ביומן העבודה לבין מספר העובדים שנכחו בעת הביקורת:

מנהל עבודה	שכונה	מספר עובדים שאותרו בביקורת	מספר עובדים שדווחו ביומן העבודה	פער	הערות
1	בנות חיל	2	2	0	
	כצנלסון	5	5	0	
	קריית כרמים	12	12	0	
2	מב"ת ראשונה	9	10	-1	1
	מעוין שורק	0	2	-2	2,8
3	נאות שקמה	10	11	-1	3
	נווה אליהו	11	11	0	
4	נווה חוף	5	6	-1	4
	אגמים	3	5	-2	5
	קריית חתני פרס נובל	12	13	-1	6
5	נווה ים	2	2	0	
	קריית גנים	8	8	0	
6	נווה דקלים	1	1	0	
	קריית ראשון	13	15	-2	7
7	נאות אשלים	1	1	0	8
	נווה הלל	8	8	0	
	רמז	13	12	1	9
סה"כ		115	124	-9	

הערות ללוח:

- (1) לדברי מנהל העבודה, שני עובדים שאת פרטיהם מסר נשלחו בהנחיית מ"מ מנהל יחידת תברואה להחזרת פחים. עובד נוסף (שלא נשא וזיה) נכח במקום אף שלדברי מנהל העבודה, הוא לא נספר בידי מפקח העירייה והקבלן אינו מקבל בגין עבודתו תשלום, זאת על מנת שלא יעזוב את עבודתו. יש לציין כי ביומן העבודה נרשם ליד שכונה זו: "2 עובדים להחזרה".
- (2) לדברי מנהל העבודה שני עובדים שאת פרטיהם מסר נשלחו בהנחיית מ"מ מנהל יחידת תברואה להחזרת פחים. יש לציין שביומן העבודה נרשם ליד שכונה זו: "2 עובדים להחזרה".

(3) העובד החסר (לא אותר בעת הביקורת בשעה 12:00 לערך, אולם מנהל העבודה שוחח עימו טלפונית ומפקח השכונה מטעם העירייה מסר כי ראה אותו בבוקר. הרחובות עליהם היה אחראי העובד נחזו להיות נקיים ונצפו שקיות אשפה מלאות המעידות שהאזור אכן נוקה. ביומן העבודה נרשם ליד שכונה זו: "חוסר עובד 1."

(4) אחד העובדים היה בדרכו הביתה באוטובוס (שעה 9:43) ומנהל העבודה ביקש ממנו לחזור לצורך ספירת הביקורת ולאחר מכן שחררו בשנית. לדבריו, העובד נסע לצורך הסדרת ויזה. מאחר שהעובד לא השלים את שעות עבודתו, הוא לא נלקח בחשבון בספירת הביקורת.

(5) לדברי מנהל העבודה, שני עובדים שאת פרטיהם מסר (אחד מהם לא נשא ויזה) ועובד נוסף (שלא נשא ויזה), נשלחו בהנחיית מ"מ מנהל יחידת תברואה להחזרת פחים. יש לציין שביומן העבודה נרשם ליד שכונה זו: "2 עובדים להחזרה."

(6) העובד החסר (לא נשא ויזה) לא אותר בעת הביקורת בשעה 11:00 לערך, אולם לדברי מנהל העבודה, הוא נשלח משכונת קריית חתני פרס נובל לבצע סריקה באגמים. בצדי הכביש המוביל למתחם אגמים נצפו שקיות אשפה מלאות המעידות שהאזור אכן נוקה. כמו כן, בשעה 12:30 שלח מנהל העבודה תמונה שלו יחד עם העובד, לטענתו, כאסמכתא שהנ"ל נכח בעבודה. (7) שני עובדים בשכונת קריית ראשון לא אותרו בעת הביקורת. מנהל העבודה מסר שהם ככל הנראה, בהפסקת אוכל.

(8) העובד שנצפה ונספר בשכונת אשלים הוא אחד העובדים שדווח כחסר בשכונת אגמים.

(9) העובד העודף לכאורה, הוא אחד העובדים שדווח כחסר במעוין שורק.

לסיכום:

- ארבעה עובדים לא אותרו⁴ מאחר שלדברי מנהל העבודה נשלחו לניוד. מ"מ מנהל יחידת תברואה אישר זאת, ולכן לא נלקחו בחשבון כחסרים.
- שני עובדים לא אותרו, אולם הרחובות עליהם היו אחראים נחזו להיות נקיים ונצפו שקיות אשפה מלאות המעידות שהאזור אכן נוקה. משכך, לא נלקחו בחשבון כחסרים.
- סה"כ היו חסרים שלושה עובדים: שניים בשכונת קריית ראשון שלא אותרו ודווחו שמית ביומן העבודה ואחד בשכונת נווה חוף שהלך הביתה. ביומן העבודה דווח על חוסר של עובד אחד.

⁴ שישה עובדים נשלחו לניוד, 2 מהם אותרו בשכונות אחרות.

התייחסות מנהל מרחב מערב מ-28.11.17:

"מנהל היחידה ציין בדוחות על 6 עובדים אשר הועברו למשימות אחרות מהשכונות בהם אמורים היו לעבוד לכן גם צוין ביומן העבודה. עובד 1 אשר היה חסר נקנס.

בנוגע לחוסר אשר רשום בקריית ראשון נושא זה אינו נכון כלל ולא היה חוסר עובדים בשכונה וישנו מנהל אזור אשר סופר אותם בקפידה בתחילת העבודה ובמקרה הצורך קונס.

הרישום הנכון אמור להיות כך:

1. איקאה - 2 עובדים עברו למשימה אחרת.
  2. אגמים - 2 עובדים עברו למשימה אחרת.
  3. מבי"ת - 2 עובדים עברו למשימה אחרת.
  4. נאות שקמה - 1 קנס על חוסר עובד.
- וכך גם צוין ביומן העבודה."

ד. 28% מהעובדים לא נשאו עליהם תעודות זהות ו/או ויזות.

ה. לארבעה עובדים פג תוקף הוויזה:

מספר ויזה (שלוש ספרות אחרונות)	תאריך פקיעת ויזה
268	17.07.17
155	07.08.17
560	09.07.17
260	18.06.17

ו. לפי חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004, גיל הפרישה מעבודה בישראל הוא 67 לגברים. נמצאו ארבעה גברים (ישראלים) שגילם עולה על גיל הפרישה:

מספר ת"ז (שלוש ספרות אחרונות)	שנת לידה	גיל העובד
578	1944	73
650	1945	72
306	1948	69
817	1948	69

ז. חלק מהעובדים לבשו וסט זוהר עליו מוטבע שם הקבלן והכיתוב "בשירות עיריית ראשון לציון", חלקם לא נעלו נעלי עבודה ו/או היו מצוידים בעגלת אשפה עם כלי עבודה. מנהלי העבודה הסבירו כי העובדים היו בהפסקת אוכל עת קראו להם להגיע לנקודת המפגש עם הביקורת, ומשכך, חלק מהעובדים הגיעו למקום ללא הכלים ובגדי עבודה.

ח. נכון למועד הפצת טיוטת הממצאים, בקשת הביקורת לקבל ממרחב מערב העתקי ויזות/ת"ז של 29 עובדים שנכחו בסיור הביקורת, טרם נענו.

6. קנסות ופיצויים מוסכמים

6.1 קיזוז והפחתת קנסות

א. בדוח ביקורת 35 נמצאו מקרים בהם בוצעו קיזוזים והפחתות של הקנסות, על-פי שיקול דעת מנהל. הביקורת המליצה אז כי "בחוזים העתידיים יש ליצור מנגנון לאישור הפחתת קנסות ואו ביטולם"... בשיבת הצוות לתיקון ליקויים דווח כי ההמלצה בוצעה.

התייחסות חשבת המינהל מ-12.11.17:

"נושא זה לא יושם היות והחוזה לא יכול להכיל מנגנון של ביטול הקנס מן הטעם שהקבלן יפנה על כל קנס לביטול. במידה ורוצים לחרוג ולבטל קנס, המינהל פונה ליעוץ משפטי ואח"כ למנכ"ל לקבל אישור לביטול הקנס. מבקשים לבטל המלצה זו."

ב. הביקורת בדקה את חשבונות הקבלן לחודשים יולי-ספטמבר 2016 שאושרו ושולמו, בהתאם למסמכים שנסרקו למערכת הרכש⁵, שבהם נרשמו סכומי הקנסות שהוטלו בגין היעדרות עובדים, ומצאה התאמה בין הקנסות שנרשמו לקנסות שהופחתו בתחשיב החודשי.

6.2 קנס אי-ניקיון

א. לפי ההסכם, בגין אי-התייצבות עובד, ישלם הקבלן פיצוי מוסכם בסך 500 ש"ח ליום עבודה של עובד. סעיף 9.5 להסכם קובע: "בוצעה העבודה או כל חלק ממנה שלא באורח מקצועי ונכון ולשביעות רצון המנהל (לדבות אי ביצוע), תשולם לקבלן התמורה היחסית, בגין החלק שבוצע באורח מקצועי ונכון מתוך כלל העבודה אותה נדרש לבצע..."

ב. הביקורת בדקה בחשבונות החודשיים של הקבלן לחודשים יולי-אוגוסט 2016 את תקינות קיזוז השטחים שלא נוקו, כנגזרת של מספר העובדים שדווח שנעדרו באותו חודש (לדוגמה, היעדרות של 4 עובדים $1,150 \times$ מטר לעובד = 4,600 מטר שיש להפחית מהתמורה כתוצאה מהיעדרותם).

מעיון בחשבונות שאושרו לתשלום, עולה כי הפחתות השטחים שלא נוקו מצוינות בטופס ייעודי בו מפורטים סה"כ השטחים שלא נוקו בכל יום וסיכום חודשי. טפסים אלו מאושרים בחתימת מנהל המרחב, מ"מ מנהל יחידת תברואה מערב ובקריית תקצוב במרחב מערב.

לדברי מ"מ מנהל יחידת תברואה מערב, הקבלן נקנס בסכום של 500 ש"ח ליום בגין כל עובד שנעדר. נוסף על כך, מופחתים שטחי הניקיון שלא נוקו (להלן - **כפל קנס**). לדבריו, קיימת חחרגה/הקלה, שאינה רשומה בהסכם, כי במידה שעובדי הניקיון שנעדרו הם עובדי סריקה ומספרם אינו עולה על 2, על העובדים שהתייצבו בפועל לאותה משמרת לבצע את עבודת הסריקה בשטחים אלו, כך שלא יוטל כפל קנס.

⁵ מערכת הרכש, תקציב ותשלומים, באחריות מינהל כספים.

עוד מסר מ"מ מנהל יחידת תברואה מערב, כי שטח ההפחתה יחושב לפי שטח/רחוב כפול מקדם הניקיון הרשום בסמוך אליו בתכנית הניקיון המאושרת (1 = ניקיון רגיל, 0.4 = סריקה, 2.5 = ניקיון מוגבר - רחובות מרכזיים) (להלן - **מקדם**).

ג. הביקורת בדקה בחודשים יולי ואוגוסט 2016 את תקינות הפחתת השטחים שלא נוקו (הטלת כפל קנס). להלן הממצאים:

- חשבון יולי 2016

תאריך	מספר עובדים שנעדרו	שטחים שהופחתו בחשבון בפועל, במטר	שטח מינימלי ⁶ לקיזוז לפי מקדם	הפרש בשטחים, במטר
01.07.16	10	5,890	11,500	5,610
03.07.16	10	9,260	11,236	2,240
04.07.16	2	קיזוז תקין*		
05.07.16	5	5,210	5,510	540
17.07.16	3	קיזוז תקין*		
סה"כ	30	20,360	28,246	8,390

* קיזוז מעל 1,150 מטרים לכל עובד נעדר = קיזוז תקין.

מהלוח עולה כי היקף השטחים שהופחתו בפועל ביולי 2016 הסתכם ב-20,360 מטר (ב-4.7.16 וב-17.7.16 בוצעה הפחתה כוללת של 8,850 מטר שנרשמה בצורה תקינה). נמצא כי ב-1.7.16, ב-3.7.16 וב-5.7.16 הופחת שטח קטן ב-8,390 מטר מהחישוב לפי המקדם. מדובר על סכום של כ-3,000 ש"ח (כולל מע"מ), לפי חישוב של 309.41 ש"ח לק"מ (לפני מע"מ).

- חשבון אוגוסט 2016

ב-29.8.16 הופחתו מהתחשיב החודשי שטחים שלא נוקו כנגזרת של מספר העובדים שנעדרו ובסה"כ 1,500 מטרים.
ב-23.8.16 נקנס הקבלן בגין היעדרות של עובד אחד - לא נרשמה כל הפחתה בגין שטחים שלא נוקו.
ב-8.8.16 נקנס הקבלן בגין היעדרות של 3 עובדים - לא נרשמה כל הפחתה בגין שטחים שלא נוקו.

תגובת מנהל מרחב מערב:

"כאשר יש חוסר של עובדים הקבלן נקנס תחילה לפי החוזה בגובה 500 ש"ח לכל עובד, ועם העובדים שנמצאים ומכונת טיאוט משלימים את העבודה כמה שאפשר לטובת השירות לתושב. החלק שלא מנוקה יורד מתוכנית העבודה ובתשלום לקבלן."

לשאלת הביקורת האם הדרישה מהעובדים שנמצאים, לנקות נוסף לשטח שבאחריותם גם שטחים של עובדים שנעדרו אינה פוגעת ברמת ובאיכות

⁶ שטח מינימלי - לוקח בחשבון חישוב כמותי של מספר העובדים שנעדרו x מקדם x 1,150 מטר. אפשר שעל תחשיב זה יתווספו שטחים שהעובדים שעבדו בפועל לא ניקו כנדרש.

הניקיון, השיב ראש המינהל ב-13.11.17, כי העובדים שהגיעו לעבודה משלימים את עבודת הניקיון לאחר שעות עבודתם (שעות נוספות) ולא בזמן עבודתם השוטפת, כמו גם באמצעות מכונות טיאוט.

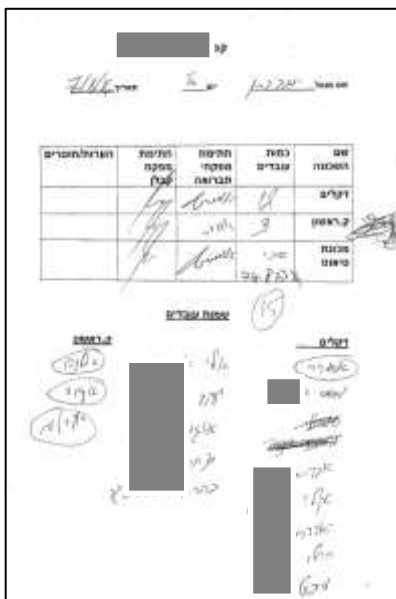
6.3 **פיצויים מוסכמים**

בנספח א', מס"ד 11 נרשם כי "בגין אי מילוי כמות העובדים ושמש המלא ביומן העבודה נודרש"⁷ יעמוד סכום הפיצוי על 500 ש"ח.

בבדיקת יומני העבודה מהתקופה 7.8.16-11.8.16 נמצא כי קיים רישום של מספר העובדים, אך אין הקפדה על רישום שם המלא של העובדים ביומני העבודה. בבדיקת הביקורת נמצאו 17 הפרות שונות, בשלושה יומנים יומיים שונים:

תאריך	מספר מקרים שלא נרשם שם מלא של עובד
07.08.16	4
10.08.16	9
11.08.16	4
סה"כ	17

להלן דוגמה לרישום חסר של פרטי העובדים מיומן העבודה מ-7.8.16:

בדוגמה שלעיל הוקפו בעיגול המקרים בהם בשמות העובדים נרשם שם פרטי בלבד ללא ציון שם משפחה. יצוין כי גם בביקורת שערכה ב-7.1.16 סגנית מנהלת בקרה ופיקוח במינהל כספים נמצא ממצא דומה, לפיו בשני מקרים נרשמו ביומן העבודה שמות פרטיים של עובדים ללא ציון שם משפחה.

⁷ התדירות המוגדרת בחוזה: "כל מקרה וכל יום עבודה בפני עצמו."

זאת ועוד, בביקורת של סגנית מנהלת בקרה ופיקוח נמצא כי "רשימות העובדים כפי שמופיעות ברשימות שצורפו ליומן העבודה אינן זהות לרשימות עובדי קבלן פ' כפי שהועברו לגזברות... בהקשר של אכיפת דיני עבודה..."

תגובת מנהל מרחב מערב:

"אין קנס בחוזה על אי מילוי שם משפחה. נרשם שם פרטי של העובד בלבד. מנהלי העבודה הונחו לשים דגש בנושא ונערכה עימם שיחה."

יש להדגיש כי בניגוד לתגובת מנהל המרחב, סעיף 11 לנספח א'11 להסכם קובע פיצוי מוסכם בסך 500 ש"ח בגין אי-מילוי כמות העובדים ושם המלא ביומן העבודה: "בגין אי מילוי כמות העובדים ושם המלא ביומן העבודה כנדרש..." [ההדגשה אינה במקור]

קנסות בטיחותיים 6.4

סעיף 4 לנוהל מפקח העבודה (נוהל פנימי) קובע כי במסגרת סדר יום עבודה שגרתית על מפקחי התברואה לבצע:

"בדיקת קבלנים, ספירת עובדי קבלן בשטח (לרבות בדיקות ביגוד העבודה) בדיקת מנופים בשטח ובהתאם דיווח למנהלי היחידה ומנהל המרחב (במידה ונדרש)."

סעיף 8.1 להסכם קובע כי "המפקח יערוך ביקורת מתמדת באשר לטיב העבודה המתבצעת ע"י הקבלן, ובכלל זה ביקורות בטיחות..."

בנספח א' להסכם נכתב כי בגין הפרת הוראות בטיחות ייקנס הקבלן בהתאם ל"טבלת קנסות בטיחות" הקובעת כי בגין "ביצוע העבודה ללא שימוש בציוד מגן כגון: משקפי מגן, כפפות, אוזניות מגן, אפוד זוהר, קסדת מגן, נעלי בטיחות, בגדי עבודה, מגני מכונות וציוד אבטחה" ייקנס הקבלן ב-300 ש"ח (כולל מע"מ) לעובד.

במסגרת התצפיות שערכה הביקורת נבדקה עמידה בהנחיות דלעיל, לרבות השוואה בין מספר ההפרות לקנסות שהוטלו בפועל. מהממצאים עולה כי ככלל, אין הקפדה על עמידה בהוראות הבטיחות האמורות, לרבות בקרה מטעם מפקחי התברואה כי עובדי הקבלן בעלי ביגוד עבודה מתאים. הבדיקה התייחסה רק ללבישת אפוד זוהר ונעילת נעלי בטיחות. להלן הממצאים:

תאריך	שכונה	קנס לכל אירוע, בש"ח	מספר עובדים שהפרו הוראות בטיחות	סה"כ קנס ליום, בש"ח	תיאור הוראת הבטיחות שהופרה
07.08.16	נאות שקמה	300	2	600	עבודה ללא אפוד זוהר
	קריית חתני פרס נובל		1	300	עבודה ללא אפוד זוהר
	קריית ראשון		2	600	עבודה ללא נעלי עבודה
	נאות שקמה		1	300	עבודה ללא אפוד זוהר
08.08.16	קריית חתני פרס נובל		5	1,500	עבודה ללא אפוד זוהר
	קריית חתני פרס נובל		2	600	עבודה ללא נעלי עבודה
	קריית ראשון		3	900	עבודה ללא אפוד זוהר
	קריית ראשון		4	1,200	עבודה ללא נעלי עבודה
	נאות שקמה		4	1,200	עבודה ללא אפוד זוהר
09.08.16	נאות שקמה		2	600	עבודה ללא אפוד זוהר

תאריך	שכונה	קנס לכל אירוע, בש"ח	מספר עובדים שהפרו הוראת בטיחות	סה"כ קנס ליום, בש"ח	תיאור הוראת הבטיחות שהופרה
10.08.16	קריית חתני פרס נובל		2	600	עבודה ללא אפוד זוהר
	קריית ראשון		1	300	עבודה ללא אפוד זוהר
	נאות שקמה		5	1,500	עבודה ללא אפוד זוהר
			4	1,200	עבודה ללא נעלי עבודה
	קריית חתני פרס נובל		3	900	עבודה ללא אפוד זוהר
	קריית ראשון		1	300	עבודה ללא נעלי עבודה
			4	1,200	עבודה ללא אפוד זוהר
11.08.16	נאות שקמה		2	600	עבודה ללא אפוד זוהר
	קריית ראשון		2	600	עבודה ללא אפוד זוהר
		סה"כ	50	15,000	

יש להדגיש, כי בבדיקת נתוני הקנסות בחשבון לחודש אוגוסט 2016 נמצא כי הקבלן כלל לא נקנס בגין ההפרות שבלוח.

גם בביקורת שערכה סגנית מנהלת בקרה ופיקוח במינהל כספים ב-7.1.16 עלו ממצאים דומים: "...לא כולם לבשו וסט בצבע צהוב זוהר כמתבקש בחוזה... לא על כל הווסטים הוטבע הכיתוב - 'בשירות עיריית ראשון לציון'."

יש להעיר כי כבר בדוח 35 המליצה הביקורת: "על מפקחי השכונות... להקפיד כי העובדים... יהיו מצוידים בכל הציוד הנדרש, לרבות בגדי עבודה ונעלי עבודה..."

תגובת מנהל מרחב מערב:

"מדובר כנראה בעובדים חדשים. בכל מקרה חודדו הנהלים מול הקבלן לשים דגש בנושא ווסטים ונעלי עבודה. בבדיקה בשטח בתאריך 8/1/17 [שלא בנוכחות הביקורת] על כל המרחב נמצאו כל העובדים עם הציוד הנדרש."

יש להעיר כי גם בביקורת פתע שנערכה ב-7.8.17, עובדים ספורים לא הקפידו על לבישת ווסטים ונעילת נעלי עבודה. מנהלי העבודה מסרו כאמור, שהעובדים הנ"ל היו בהפסקת אוכל בעת הביקורת ולכן לא היו לבושים כנדרש.

ריכוז ממצאים ומסקנות

נושא טיאוט רחובות נבדק בדוח ביקורת לשנת 2012 (מספר 33) ולשנת 2014 (מספר 35). לאור ממצאי הדוחות ובקשת ראש מינהל איכות הסביבה, החליטה מבקרת העירייה לערוך דוח מעקב לבדיקת יישום המלצותיה.

יש להדגיש ולציין לטובה כי מהשוואה בין הממצאים המוצגים בדוח הנוכחי לאלו שנמצאו בדוחות הקודמים, עולה כי המינהל שיפר את תהליכי הפיקוח והבקרה על עבודת הקבלנים.

1. מספר עובדי ניקיון

לפי תוכניות הניקיון המאושרות של משמרת לילה ב-מב"ת מערב, מספר העובדים הוא 16/15 (תלוי ביום). מבדיקה מדגמית של יומני העבודה לאוגוסט 2016, עולה כי מספר העובדים הרשום בכל משמרות הלילה הוא אחיד ועומד על תשעה עובדים בתוספת מכונת טיאוט המתורגמת ל-7/6 עובדים.

2. יומני עבודה

מפקחי התברואה אינם מקפידים על מילוי שמם המלא ביומני העבודה. הרישום ביומן מבוצע לרוב בחתימה שלא ניתנת לזיהוי ושוך למפקח. כמו כן אין הקפדה על רישום שמם המלא של עובדי הקבלן ביומני העבודה.

3. רוטציה בין מפקחים

מאז שנת 2012 לא בוצעה רוטציה של מפקחי התברואה בין האזורים השונים במרחב מערב.

4. תצפיות וביקורת פתע

4.1 בביקורת פתע שערכה הביקורת ב-7.8.17 בכל שכונות המערב, היה חוסר של שלושה עובדים (שניים בשכונת קריית ראשון שלא אותרו ודווחו שמית ביומן העבודה ואחד בשכונת נווה חוף שהלך הביתה). ביומן העבודה של אותו היום דווח על היעדרות של עובד אחד בלבד.

נוסף על כך, ארבעה עובדים לא אותרו, אך לא נלקחו בחשבון כחסרים, מאחר שלדברי מנהל העבודה, הם נשלחו לניוד, ושני עובדים נוספים לא אותרו, אך לא נלקחו בחשבון כחסרים, מאחר שהרחובות עליהם היו אחראים נחזו להיות נקיים ונצפו שקיות אשפה מלאות המעידות שהאזור אכן נוקה. כאמור, העובדים לא אותרו בשטח, ומשכך, הביקורת לא הייתה עדה למועד סיום העבודה ו/או לכך שהאזור נוקה בידי עובדים אלה או בידי עובדים אחרים.

4.2 בתצפיות הביקורת נמצא כי באף לא אחד מהימים שנצפו, עבדו עובדי קבלן הטיאוט את מכסת השעות הקבועה בחוזה (שבע שעות). ממוצע משך משמרת בוקר בחמישה ימים שנדגמו היה שש שעות.

4.3 נצפו עובדים שלא נשאו מסמך אישי מזהה ו/או שהוויזה שנשאו לא הייתה בתוקף, וכן עובדים שלא לבשו בגדי עבודה כדוגמת אפוד זוהר ונעלי עבודה.

5. קנסות ופיצויים מוסכמים

5.1 נמצא כי בהסכם עם קבלן הטיאוט הנוכחי לא קיים סעיף הפחתת קנסות, למרות המלצת הביקורת בדוח 35 ליצור בחוזים עתידיים מנגנון לאישור הפחתת קנסות ו/או ביטולם.

חשבת המינהל מסרה כי ההמלצה לא יושמה מאחר שמנגנון ביטול קנסות בחוזה יגרום לקבלן לבקש את ביטולם בתדירות גבוהה. נכון למועד הפצת טיוטת דוח

הביקורת, על-מנת לבטל קנס, על המינהל לקבל את אישורם של יועץ משפטי ומנכ"ל העירייה.

5.2 נמצא כי אין הקפדה לקנוס את הקבלן בהתאם לאמור בהסכם, לדוגמה, בגין אי-מילוי שמם המלא של העובדים ביומני העבודה או ביצוע עבודה ללא לבישת אפוד זוהר.

5.3 בחלק מהמקרים נקנס הקבלן בגין היעדרות עובדים, אולם לא נרשמה כל הפחתה בגין שטחים שלא נוקו, כתוצאה מהיעדרותם. מנהל מרחב מערב וראש המינהל מסרו שכאשר עובד נעדר, עבודתו מושלמת באמצעות עובדים אחרים, לאחר שסיימו לנקות את השטח שבאחריותם בפרק הזמן הקבוע בחוזה, כלומר, הם מנקים את השטחים של העובדים שנעדרו בשעות נוספות.

המלצות

1. יש לעדכן את מספר העובדים בתוכנית הניקיון שאישרו עובדי הגזברות במשמרת לילה מב"ת מערב בהתאם למספר העובדים ומספר מכוונות הטיאוט הנדרשים לכל משמרת בפועל.

התייחסות מנהל מרחב מערב מ-16.11.17:

"הוראה זו מיושמת ומבוצעת במלואה כולל נושא של מב"ת מערב אשר כולל 2 מכוונות שטיפה ו-9 עובדים וכך כתוב גם בדפי העבודה (הנחיה זו בוצעה)".

2. על מנהל המרחב לרענן הנחיות בנוגע לאופן מילוי יומני עבודה, לרבות בקרה תקופתית על מילוי יומנים כנדרש. יש להקפיד כי מפקחי התברואה יחתמו באופן ברור וקריא ובשם המלא; כל חריגה מתוכנית העבודה המאושרת תתועד ביומן העבודה בצורה מפורטת; את יומני העבודה יש למלא בגין כל משמרות הקבלן, לרבות מב"ת לילה ושבתות; יש לרשום את שמם המלא של עובדי הקבלן.

התייחסות מנהל מרחב מערב מ-16.11.17:

"בוצעה שיחה עם המפקחים על נושא מילוי היומנים אשר כולל שם מלא ומשפחה. מפקח העירייה חותם בשם מלא ולא בחתימה, יש הפרדה בין המשמרות בוקר וערב, ניווד עובדים מצוין ביומן העבודה, משמרות מב"ת ושבת מולא בנפרד (הנחיה זו מבוצעת כבר מלפני שנה וחצי)".

3. יש לבצע רוטציה תקופתית בין מפקחי התברואה האחראיים על האזורים השונים במרחב מערב.

התייחסות מנהל מרחב מערב מ-16.11.17:

"רוטציה מפקחים לא בוצעה עקב תחלופה רבה של קבלנים במרחב מערב".

4. על מפקחי התברואה לספור את עובדי הניקיון גם במהלך יום העבודה ולא רק בבוקר. כך יוכלו לוודא שעובדי הניקיון שאותרו בבוקר, משלימים את מכסת שעות עבודתם וכי הקבלן אינו משחרר מוקדם, לאחר ספירת המפקחים.

התייחסות מנהל מרחב מערב מ-16.11.17:

"נקודות ריכוז לעובדי הקבלן בוטלו וכך הוסבר בביקורת, הספירה מבוצעת ע"י מפקח האזורי בבוקר ובמהלך כל יום העבודה בסיוור עם מנהל העבודה מטעם הקבלן."

5. יש להקפיד כי העובדים יישאו תעודות זהות ו/או ויזות בתוקף, יהיו מצוידים בכל הציוד הנדרש, לרבות בגדי עבודה ונעלי עבודה.

התייחסות מנהל מרחב מערב מ-16.11.17:

"נערכה שיחה עם המפקחים והקבלן בנוגע לשעות העבודה כאשר שעות העבודה יהיו כמצוין בחוזה, העובדים צוידו בבגדי עבודה ונעלי עבודה וכן הושם דגש על נשיאת ת"ז/ויזה בתוקף של העובדים."

6. במידה שעובדי הקבלן מספיקים לנקות את כל השטח הנדרש בפרק הזמן המבוצע בפועל (שעה פחות), יש לשקול לצמצם בהסכמי התקשרות עתידיים את שעות העבודה הנדרשים. עד אז, יש להקפיד ולוודא שעובדי הקבלן הנוכחי יעבדו את מכסת השעות שהוגדרה בהסכם.

התייחסות מנהל מרחב מערב מ-16.11.17:

"העבודה מבוצעת 7 שעות עפ"י החוזה, ההמלצה יושמה, הנושא טופל מול קבלן ומפקחים, במקביל המינהל נמצא בפיילוט של הכנת ציפים לבדיקה ומעקב אחר שעות העבודה של המטאטים."

7. על מנהלי המרחבים וראש המינהל להקפיד לקנוס קבלנים בהתאם להוראות החוזה. יש לוודא כי העובדים שהגיעו לעבודה יבצעו את עבודת הניקיון של העובדים הנעדרים בשעות נוספות ולא על חשבון זמן הניקיון של שטחים שבאחריותם.

התייחסות מנהל מרחב מערב מ-16.11.17:

"הקבלן נקנס על פי החוזה בעת חוסר עובדים ולגבי הפחתות לפי שיקול דעת המפקח הקבלן משלים בשעות נוספות עם העובדים בשטח ולא על חשבון העובדים במשמרת בוקר."

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים נמסר כי ההמלצות מבוצעות.

8. יש לעדכן את צוות תיקון ליקויים כי ההמלצה מדוח 35 ליצור בחוזים עתידיים מנגנון לאישור הפחתת קנסות ו/או ביטולם, לא רלוונטית.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים נמסר כי ההמלצה בוצעה.

